

EURÓPAI ÚT

A TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS ÉS INTEGRÁCIÓ JEGYÉBEN

Az Országos Roma Önkormányzat lapja ■ V. évf. 5-6. szám

2015. MÁJUS–JÚNIUS ■ Ára: 390 Ft

Tamburakoncert az ORÖ-ben

TARTALOM

KÖZÉLETI TÜKÖR

Négyméteres kerítéssel a bevándorlók ellen	1
Nagyobb támogatás a nemzetiségeknek.....	4
Díjátadó a Fővárosi Állat- és Növénykertben	6

HAVI MÉRLEG10–11

RİPORT

Tamburazene generációkon át	12
-----------------------------------	----

PÁLYÁZATI KIÍRÁSOK14–15

KULTÚRA

Rumba – a cigány flamenco	16
A cigányok képe 3. <i>Zenészek</i>	18

ROMA MONITORING22–23

KULTÚRA

Összehangolódások <i>Roma származású zenészek a Pesti Vigadóban</i>	24
--	----

HASZNOS IDŐ28

EURÓPAI ÚT
Az Országos Roma
Önkormányzat lapja

Alapító:
Farkas Flórián
Zárug Péter Farkas

Főszerkesztő:
Zárug Péter Farkas

Szerkesztőbizottság:
Hegedüs István
Dobóvári Ildikó
Dr. Granasztói György
Gyenes Ádám

Szerkesztő-főmunkatárs:
Dozsák Éva

Felelős kiadó:
Hegedüs István, az Országos
Roma Önkormányzat elnöke

Szerkesztőség címe:
Európai Út
1074 Budapest,
Dohány u. 76.
Tel.: (+36-1) 322-8903,
(+36-1) 322-8961
E-mail: titkarsag@oronk.hu

Terjeszti: Lapker Zrt.

Lapterv és nyomdai előkészítés:
L'Harmattan Könyvkiadó és
Terjesztő Kft.
Felelős vezető:
Gyenes Ádám
ügyvezető igazgató

Nyomdai kivitelezés:
Avaloni Nyomdaipari,
Reklámszolgáltató és
Kereskedelmi Kft.
Felelős vezető:
Anderle Lambert

Címlapfotó:
Huszár Szabolcs

europaiut@europaiut.hu
www.europaiut.hu
ISSN: 2063-1308

NÉGYMÉTERES KERÍTÉSSSEL A BEVÁNDORLÓK ELLEN

Határzár épül délen, szigorodnak a menekültügyi eljárások, nyugatról pedig egyelőre nem fogadunk be több, visszatoloncolt gazdasági bevándorlót – ezekről döntött a kormány, illetve az Országgyűlés a közelmúltban. Arra hivatkoznak: Európa, illetve Magyarország megtelt. Ráadásul kellene az erőforrások a hazai cigányság felzárkóztatására.

MTI Fotó: Balogh Zoltán

■ Lapzártánk idején a legfrissebb adatok szerint meghaladta a hetvenezret azoknak a száma, akik csak az idén illegálisan átlépték a határt. Összehasonlításképp: ez a szám tavaly egész évben negyvenhétezer körül mozgott, míg évekkel ezelőtt néhány ezren tettek csak így. Elemzők szerint egyenesen modernkori népvándorlásról beszélhetünk, így a koszovóiakon túl leginkább a fegyveres konfliktusok sújtotta Szíriából, Irakból és Afganisztánból érkeznek a legtöbben. Akkor nyomásról beszélhetünk, hogy kiderült, az eddig leginkább a Földközi-tengerre jellemző embermenyiség immár a hazánkat átszelő, úgynevezett „balkáni útvonalon” is megjelenik. Vagyis Magyarország az illegális migrációval

leginkább érintett államok közé került. Továbbra is tranzitország vagyunk, de mivel a nyugati államok is egyre szigorúbb intézkedéseket hoznak, vagyis egyre nagyobb számban toloncolnák vissza a menekültstátusra nem jogosultakat, hazánk lényegében harapófogóba került.

Erre, illetve az elégtelen ellátási kapacitásokra hivatkozva függesztette fel a magyar állam a nyugatról érkezők visszafogadását, eközben jelentős lépéseket tett a déli határ védelmében. Mielőtt ezeket a – civil szervezetek és ellenzéki pártok által is kifogásolt – döntéseket sor-

ra vennénk, érdemes kitérni egy fontos nézőpontra az egyre súlyosabb probléma kapcsán.

A kormány részéről ugyanis többen is leszögezték, azért sem tudjuk befogadni a jobb élet reményében útra kelt gazdasági bevándorlókat, mert él hazánkban egy nagyszámú nemzetiség, melynek helyzetét előbbre való rendezni. Ők a magyarországi cigányság, akiknek a felzárkóztatása kiemelt jelentőségű feladat az Orbán Viktor vezette kabinet számára. Maga

Elemzők szerint egyenesen modernkori népvándorlásról beszélhetünk, így a koszovóiakon túl leginkább a fegyveres konfliktusok sújtotta Szíriából, Irakból és Afganisztánból érkeznek a legtöbben.

a miniszterelnök is utalt erre, amikor tavaly az Országos Roma Önkormányzat székházában járt, s rejtett erőforrásnak nevezte a roma közösséget. Idén májusban pedig Trócsányi László igazságügyi miniszter beszélt erről

...azért sem tudjuk befogadni a jobb élet reményében útra kelt gazdasági bevándorlókat, mert él hazánkban egy nagyszámú nemzetiség, melynek helyzetét előbbre való rendezni.

az InfoRádióknak, kifejtve: Magyarország már csak azért sem tudja befogadni a gazdasági menekülteket, mert gondoskodnia kell 800 ezer cigány felzárkóztatásáról. A tárcavezető szavait néhányan félreértelmezték, rasszistának nevezve a politikust, ám Trócsányi később is kiállt amellett, hogy kötelességük elsőként a roma kisebbség-

ről gondoskodni, őket segíteni az előbbre jutásban.

Aláhúzta ugyanakkor: a nemzetközi kötelezettségünket mindenben betartjuk, ha valaki politikailag menekült, akkor megkapja a menekült státust. Ami viszont a gazdasági bevándorlást illeti, a kormány szerint a megoldás nem feltétlenül az, hogy szétosztják a menekülteket, ahogy azt az Európai Bizottság (EB) később elvetélt javaslata megfogalmazta, hiszen

két-három hónap múlva újra fognak jönni, és újra ugyanezekkel a kérdésekkel találja magát szemben az unió. Azóta egyébként a témában tartott EU-csúcson sikert ért el hazánk, hiszen eldőlt, Magyarország és Bulgária külön elbírálás alá esik a menekültügyben. Az EB pedig nyolcmillió eurós támogatást nyújt mindehhez.

Jelentős, egyben váratlan döntés volt a magyar kormány részé-

ről, hogy bejelentették: a leginkább veszélyeztetett, a schengeni övezet szélének számító szerb-magyar határszakaszon négy méter magas, 175 kilométer hosszú kerítést építenek. Az elképzelést sikerült elfogadtatni a kezdetben tiltakozó szerb vezetéssel is. Az Európai Út nyomdába kerülésekor még nem kezdődött meg az úgynevezett biztonsági határzár kialakítása, ám az ehhez kapcsolódó, a menekültügyi eljárásokat szigorító és gyorsító törvénymódosításokat már megszavazta a parlament.

Kovács Zoltán kormánybiztos szerint ezek a változások, melyek révén például a

MTI Fotó: Molnár Edvárd

migránsokat be lehet vonni a közfoglalkoztatásba, összhangban vannak az uniós szabályokkal. Azzal kapcsolatban pedig, hogy a katonák, rendőrök mellett közfoglalkoztatottakat is bevonnának-e a kerítés megépítésébe, közölte: nem biztos, hogy a közfoglalkoztatás a legmegfelelőbb forma a határzár megépítéséhez, de ha a helyi keretek között kivitelezési lehetőség mutatkozik, ez is szóba jöhet. A migránsok ellátásával összefüggésben a köztelevízióban azt mondta: üdvözlük, hogy civil, karitatív szervezetek is bekapcsolódnak a befogadóállomásokon élők ellátásába.

Az Alapjogokért Központ szerint a nyári szünetre távozó Országgyűlés által jóváhagyott törvénycsomag új rendelkezéseit csak a tervezett déli határzárrel együtt érdemes értelmezni. Megállapították: a fizikai akadály az eddigieknél bizonyosan nagyobb mértékben terelheti az illegális bevándorlókat a legális határátlépő pontokhoz, a hatóságok pedig a regisztrált kérelmeket a módosított

szabályok értelmében már szélesebb körben minősíthetik elfogadhatatlannak, vagy folytathatnak le gyorsított eljárást – például arra hivatkozva, hogy a kérelmező biztonságos országból érkezett, így érdemi vizsgálat lefolytatása nem is indokolt. Ez utóbbi kapcsán érdemes megjegyezni, a parlament ezzel együtt felhatalmazást adott a kormánynak az említett kategóriába tartozó államok listájának összeállítására. Ha erre Szerbia felkerül, úgy elvileg a délről érkező valamennyi migránst vissza lehet majd fordítani.

Ez azért is fontos, mert ahogy Nógrádi György biztonságpolitikai szakértő több helyen is leszögezte: szervezett embercsempészet zajlik a szerb-magyar határon, és a szerb rendőrök nem akadályozzák a migránsokat. Ennek akar gátat szabni a hivatalos indoklás szerint a kormányzat, az itt élők érdekében. ■

KD

...a témában tartott EU-csúcson sikert ért el hazánk, hiszen eldőlt, Magyarország és Bulgária külön elbírálás alá esik a menekültügyben. Az EB pedig nyolcmillió eurós támogatást nyújt mindehhez.

MTI Fotó: Balogh Zoltán

MTI Fotó: Balogh Zoltán

NAGYOBB TÁMOGATÁS A NEMZETISÉGEKNEK

Akárcsak idén, úgy jövőre is jelentősen emelkedik a hazai nemzetiségek költségvetési támogatása. Így több pénz juthat kultúrára és köznevelési intézményekre, de bővülnek a pályázati lehetőségek is. Roma ösztöndíjakra milliárdos keretet állapít meg a 2016-os, már elfogadott költségvetés.

■ Több mint kétmilliárd forinttal nő jövőre a hazai nemzetiségek, köztük a cigányság állami támogatása – derül ki a 2016-os, a parlament által június 23-án jóváhagyott költségvetésből. Ez összesen hetven százalékos emelkedést jelent, ami példa nélküli nemcsak a magyar, hanem a nemzetközi kisebbségpolitikai életben is – közölte a nemzetiségekért is felelős államtitkárság. Soltész Miklós államtitkár július 8-án sajtótájékoztató keretében számolt be a részletekről. Kifejtette: 2016-ban a nemzetiségi terület támogatása több mint 8 milliárd forint lesz.

Korábban a 2014-ben a parlamentbe került nemzetiségi szövszólók bizottsága már az idei büdzsére vonatkozóan is jelentős áttörést ért el: az Országgyűlés ugyanis akkor megszavazta azt a kétmilliárd forintos többlettámogatást nyújtó módosító csomagot, amely

valamelyest rendezte a helyi és az országos nemzetiségi önkormányzatok és fenntartott intézményeik gazdálkodását. Kiderült azonban, hogy vannak még hiányosságok a finanszírozás tekintetében, amelyekre a következő évi költségvetés tervezése során sikerült felhívni a figyelmet.

Soltész Miklós a költségvetési számsort ismertetve kitért arra: a nemzetiségi támogatások kerete 820 millió forinttal nő, így

1,4 milliárd forintra emelkedik. A nemzetiségi civil pályázati keretet 640 millió forinttal, a nemzetiségi színházak működési támogatását 100 millióval, a kis létszámú köznevelési intézmények működési támogatását 80 millió forinttal növelik – sorolta a politikus. A települési és területi nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatását szolgáló költségvetési forrás összege 784 millió forintos növekedéssel eléri a több mint 3 milliárd forintot.

A nemzetiségi intézmények felújítását, fejlesztését 882 millió forinttal támogatják. Soltész elmondta, hogy ez a keret az intézményeket fenntartó nemzetiségi önkormányzatoknak az európai uniós támogatásokhoz történő hozzáférést is hivatott biztosítani: úgy, hogy e forrásból teremthetik meg az önrészt a pályázni szándékozók. Az említett összeg nem mellesleg az ideinek éppen a kétszerese. Bővülnek az elkülönített pályázati lehetőségek is: a civil szervezetek, az anyanyelvi diáktáborok, a kulturális programok, a pedagógus-továbbképzés támogatási kerete a háromszorosára nő.

A kormánynak köszönetet mondó nemzetiségi szövszólók részvételével tartott tájékoztatón ugyan nem hangzott el, de a büdzséből kiderül: helyi nemzetiségi önkormányzatok általános működési támogatása címszó alatt az Országos Roma Önkormányzatnak (ORÖ) 361,2 millió forint jut jövőre, míg az ORÖ intézményeinek 165,9 millió. A már eddig is nagy sikerrel futó, roma ösztöndíjprogramokra

Bővülnek az elkülönített pályázati lehetőségek is: a civil szervezetek, az anyanyelvi diáktáborok, a kulturális programok, a pedagógus-továbbképzés támogatási kerete a háromszorosára nő.

MTIFotó: Soós Lajos

több mint egymilliárdot szán a kormány. Érdemes közbevetni, hogy a napokban Langerné Victor Katalin társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár a köztevében arról beszélt, hogy egyre több hátrányos helyzetű fiatal tanul tovább, tavaly már 816 diák vett részt az Út a diplomához programban, 11 százalékuk kistelepülésről jelentkezett. Hozzátette: míg korábban elsősorban a társadalomtudományok, a pedagógia és a zenei szakok iránt érdeklődtek a hátrányos helyzetű fiatalok, ma már jogász-, orvos- és védőnőhallgatók is vannak köztük. Ismertette: 3 százalék körüli azoknak a hátrányos helyzetűeknek a száma, akik diplomát szereztek – a támogatásukról szóló nemzeti stratégia megalkotása előtt ez 0,2 százalék volt. Az idei pályázat is megjelent már, megnövelt, 210 milliós kerettel.

A költségvetési törvény szerint a roma kultúra külön támogatására 52,3 milliót szánnak. A Társadalmi, gazdasági, területi hátránykiegyenlítést elősegítő programok, szakkollégiumok címszó mellett 436,5 milliós összeg

szerepel, a felzárkózáspolitikai koordinációjára pedig 29,7 millió jut majd. Külön fejezetben szerepel, de érinti a hátrányos helyzetű családokat, hogy a támogató szolgáltatások, közösségi ellátások, utcai szociális munka, krízisközpontok és a Biztos Kezdet Gyerekház finanszírozására összességében mintegy 4775,1 millió forint áll rendelkezésre jövőre.

A büdzsében nem szerepelnek azonban az uniós forrásból finanszírozott kezdeményezések, így például a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program, melyre több mint harmincmilliárd forint jut a következő években, ahogy komoly forrásokat rendel a kormány a jelentős mértékben kiterjesztett, komplex települészámolási projektre is. ■

3 százalék körüli azoknak a hátrányos helyzetűeknek a száma, akik diplomát szereztek – a támogatásukról szóló nemzeti stratégia megalkotása előtt ez 0,2 százalék volt. Az idei pályázat is megjelent már, megnövelt, 210 milliós kerettel.

KD

DÍJÁTADÓ A FŐVÁROSI ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTBEN

Áprilisban az Országos Roma Közérdekű Muzeális Gyűjtemény és Kiállítási Galéria alkotói pályázatot hirdetett „Te és a környezeted” címmel az ORŐ fenntartásában működő három iskola diákjai között. Ennek a pályázatnak eredményhirdető és díjátadó rendezvényét a nemzetközi gyermeknap alkalmából – mintegy külön jutalomként – az intézmény vezetője a Fővárosi Állat- és Növénykertbe szervezte, a fiatalok nagy örömeire.

■ Délelőtt a gyerekek bejárták az Állatkertet, megnézték a Főka Showt. A csoport megebédelt a Barlang Étteremben, majd folytatta a kert felfedezését. A gyerekek a túrát a játszótéren zárták.

Délután mindannyian összegyűltek a különteremben, és izgatottan várták az eredményhirdetést. Az eseményre ellátogatott Hegedüs István, az ORŐ elnöke és dr. Buri Edina megbízott hivatalvezető is.

A gyerekeket először Bordás Péter, a Múzeum vezetője köszöntötte, aki beszédében megköszönte a rengeteg pályaművet rajzot a diákoknak és a felkészítő tanároknak, és arra biztatta a gyerekeket, hogy ne csüggedjenek, ha nem értek el helyezést, alkossanak, rajzoljanak, fotózzanak tovább. Bordás Péter köszönetet mondott Sárfalvi Juditnak, a Fővárosi Állat- és Növénykert munkatársának a szervezésben nyújtott segítségével, és megkérte, tolmácsolja a Múzeum köszönő szavait az Állatkert főigazgatójának, aki lehetővé tette, hogy a gyerekek ilyen élményajándékot kapjanak.

Hegedüs István is dicsérte a diákok kreativitását, biztatta őket arra, hogy alkossanak, mert a képzőművészet, a rajzolás, festés, fotózás fontos és örömteli

tevékenység. Az elnök gratulált minden pályázónak, a helyezetteknek és tanáraiknak, majd Bordás Péter kérésére átadta az Állatkert képviselőjében jelenlevő Sárfalvi Juditnak a sziráki Teleki József Általános Iskola diákjai által közösen készített montázst. Az alkotást az Állatkertben fogják kiállítani. A rendezvény

zárásaként a Múzeum vezetője bejelentette a következő pályázatot: a képzőművészet után soron következő művészeti ág a zene lesz.

A gyerekek élményekkel és ajándékokkal gazdagodva, kellemesen elfáradva indultak haza. ■

Dozsák Éva

Fotók: Huszár Szabolcs

Díjazottak

I. KORCSOPORT:

1. helyezett: Gulyás Csenge
Tiszapüspöki Általános Iskola

2. helyezett: Kobida Alex
Teleki József Általános Iskola és Szakiskola (Szirák)

3. helyezett: Jónás Richárd
Teleki József Általános Iskola és Szakiskola (Szirák)

II. KORCSOPORT:

1. helyezett: Puporka Tamás
Tiszapüspöki Általános Iskola

2. helyezett: Lukács Dezső
Tiszapüspöki Általános Iskola

3. helyezett: Pádár Mónika
Tiszapüspöki Általános Iskola

III. KORCSOPORT:

1. helyezett: Rajta István
Dr. Hegedűs T. András Alapítványi Szakiskola (Szolnok)

2. helyezett: Kiss Judit
Dr. Hegedűs T. András Alapítványi Szakiskola (Szolnok)

3. helyezett: Acsai Zoltán
Dr. Hegedűs T. András Alapítványi Szakiskola (Szolnok)

Különdíjat kapott
Rácz Ilona
Szolnoki Hegedűs T. András
Szakiskola

2015. MÁJUS 12.

■ A Jezsuita Roma Szakkollégiumban bemutatták a Válasz.hu dokumentumfilmsorozatából készült *Missziós terület* című alkotást. A film levetítése után panelbeszélgetés zajlott a film alkotóival, résztvevőivel és a téma szakértőivel. Antal István, a szakkollégium rektora megnyitójában azt mondta, hogy a *Missziós terület* illeszkedik a jezsuiták erre az évre meghirdetett stratégiájába, miszerint a határokon fognak dolgozni.

És ahogy a szó alatt nemcsak a fizikai, hanem a társadalmi, a lelki értelemben vett határokat értik, úgy ez a misszió nemcsak egyházi, hanem szakpolitikai is, amely választ adhat több kérdésre, vagy legalább sokakat eljuttathat a kérdések feltevéséig. ■

2015. MÁJUS 14.

■ Pécsen, a Janus Pannonius Múzeumban megnyílt a *Roma holokauszt* című állandó kiállítás. A megnyitón Hoppál Péter kulturális államtitkár azt mondta: a tárlattal régi adósságot törleszt Magyarország, és fejet hajt az egyik fontos kisebbség előtt. „A kormány és a magyar

társadalom nem engedi, hogy azok a kirekesztő jelenségek, amelyek negatívan hatottak számos társadalomra Európában is, felerősödjének

Magyarországon. Mindent elkövetünk annak érdekében, hogy emlékezzünk az áldozatainkra, hiszen magyar emberekről van szó, akik értékes kultúrával járultak hozzá a magyar és az egyetemes kultúrához” – mondta a kulturális államtitkár. ■

2015. MÁJUS 15.

■ A családok nemzetközi napja alkalmából a kisebbik kormánypárt közölte: az országok vezetőinek egyik legfontosabb feladata minden eszközzel segíteni a családok életét, boldogulását, így biztosítva egy nemzet létét és biztonságát. Magyarországon ez eltökélt szándéka a KDNP-nek és a kormánynak, amely világos keretek között védi a család intézményét, nem engedve, hogy relativizálják azt. ■

2015. MÁJUS 16.

■ Több európai városban, köztük Budapesten is május 16-án tartották a roma ellenállás napját. Kevésbé kutatott

és ismert a romák ellenállásának története a második világháború idején. A legfigyelemreméltóbb ellenállási kísérlet 1944. május 16-án történt, amikor az Auschwitz-Birkenau területén lévő „cigány láger” rabjai fellázadtak az SS-tisztek ellen, akik gázkamrába akartak terelni őket. A lázadást követően a rabok felét más koncentrációs táborokba szállították, majd amikor a „cigány láger” 1944. augusztus 3-ára virradó éjjel végül likvidálták, csaknem 3000 roma esett áldozatul. A romák is a náci rendszer célpontjai voltak. A háborúnak vége, mégis évek óta tart a küzdelem a roma népiertés hivatalos elismeréséért, az arról való megemlékezésért, valamint a kompenzációért és kárpótlásért. Május 16-án délután a nyolcadik kerületi Mátyás téren a Phiren Amencia roma ifjúsági, oktatási szervezet meghívására cigány repperek, költők, zenészek, valamint civil szervezetek és aktivisták várták az érdeklődőket a roma ellenállás napján. ■

2015. MÁJUS 27.

■ Hagyományos cigány foglalkozásokat mutattak be

Csíksszerezében a Hargita megyei romák kézműves mesterségeinek megőrzése elnevezésű programon. Vesszőkosárfonó, illetve vessző- és cirokseprűkötő, valamint cigány nyelvtanfolyamot is szerveztek. Kiállítás keretében a közönség láthattott fakanál-, mézespogácsa-, ékszer-, csatornakészítőt, vesszőseprű- és cirokseprűkötőt, illetve kosárfonót is. ■

2015. MÁJUS 28.

■ A 28 magyarországi roma polgármesterből 19-en jelentek meg azon a roma polgármesterekből álló első szak-

MTI Fotó: Balogh Zoltán

mai konferencián, ahol a résztvevők létrehozták közös egyeztetési és érdek-képviselési szervezetüket Roma Polgármesterek Hálózata néven – jelentette be Ignác József, Besence független polgármestere. A hálózat célja „a roma polgármesterek munkájának összefogása és segítése, a tapasztalatok megosztása, a roma lakosság érdekeinek képviselete és felemelése, a befogadás és tolerancia kultúrájának képviselete és terjesztése, valamint társadalmi partnerség kialakítása

a mindenkori kormányzattal roma- és fejlesztéspolitikai kérdésekben”. ■

2015. JÚNIUS 1.

■ Június elsejétől nyár végéig heti egy-két alkalommal ismét roma zenészek muzsikálnak Józsefváros nagyobb terein. A programsorozat keretében a Józsefvárosi Roma Önkormányzat szervezésében augusztus végéig húsz cigányzenész ad koncertet a kerület különböző terein. „A rendezvénysorozat célja, hogy a magyar cigányzene mint szellemi és kulturális érték ismét méltó helyére kerüljön” – mondta Benga-Oláh Tibor, a Józsefvárosi Roma Önkormányzat elnöke. A muzikusok a Teleki Téri piacon, a Mikszáth Kálmán téren, a Szabó Ervin téren, a Napház előtt, a Lőrinc pap téren, a Gyulai Pál utcában, a Bláthy Ottó utcában és a józsefvárosi termelői piacokon lépnek fel. ■

2015. JÚNIUS 5.

■ Barátságos futballmérkőzést rendeztek Tatabányán a rendőrök, az ügyészek és a település roma képviselői. A résztvevők a helyi társadal-

mi kapcsolatok ápolása és javítása érdekében mérkőztek meg egymással, egyben a sporteseménnyel kívánták felhívni a figyelmet az esélyegyenlőség és a tolerancia fontosságára. A barátságos

Fotó: www.police.hu

összecsapáson az első helyezést a Tatabányai Roma Önkormányzat, a másodikat a Tatabányai Rendőrkapitányság csapata érte el, a dobogó harmadik fokára pedig az ügyészek állhattak fel. ■

2015. JÚNIUS 18.

■ Hatalmas közönségsikerrel tért vissza öt év kihagyás után a Budapesti Fesztiválzenekar a Hősök térére. Miközben a muzikusok Mendelssohn Szentivánéji álmához írt kísérezőzenéjét játszották, több mint 200, az ország számos pontjáról – Apátfalvától Zsámbékgig – érkezett, hátrányos helyzetű fiú és lány táncolt ötvözve a néptánc, a hip-hop és a kortárs elemeket. A programban részt vevő gyerekekkel február óta profi tánctanárok foglalkoztak. A fiatalok betanítását és a szüleikkel, tanáraikkal együtt történő utazást Budapestre teljes egészében a Fesztiválzenekar finanszírozta. ■

TAMBURAZENE GENERÁCIÓKON ÁT

Június 18-án este az ORÖ székházában adott fergeteges hangulatú, egészen különleges hangzású bemutatkozó koncertet a nemrég alakult Magyar Nemzeti Tambura Cigányzenekar.

■ Az újonnan, mindössze egy hónapja alakult formáció húsz mohácsi és környékbeli tagot számlál. Vezetőjük, menedzserük Kovács István, a mohácsi Roma Önkormányzat elnöke, aki egyébként virtuóz tamburabőgős, és a zenélés mellett szívügye az is, hogy a cigány kultúra sokszínűségét hirdesse, megmutassa, hogy milyen értékekkel és tehetségekkel bír a cigányság. Ezért is döntött úgy, összeverbuválja a mohácson és a környező településeken élő tamburazenészeket, és megalakítja a Magyar Nemzeti Tambura Cigányzenekart. A zenekar tagjai évtizedek óta zenélnek, de ez a formáció csupán egy hónapja gyakorol együtt és állítja össze repertoárját, ami igen változatos. Muzsikálnak csárdásokat, magyar nótát, sváb dalokat, magyar, szerb vagy orosz cigánydalokat éppúgy, mint Brahmsot vagy örökzöld filmslágeret. Mindben közös a kivételes, különleges hangzás. A néhány közös próba gyümölcsét mutatták be ezen az estén, úgymond nyilvános főpróbaként.

Az est konferansziéja Raduly József, a 100 Tagú Cigányzenekar korábbi elnöke volt. A konferanszié a koncert előtt köszöntötte a bemutatkozó koncertnek helyt adó Országos Roma Önkormányzat elnökét, Hegedüs Istvánt,

dr. Buri Edinát, az intézmény vezetőjét, a rendezvényt szervező és támogató Országos Roma Könyvtár, Levél- és Dokumentumtár vezetőjét, Ajtay Attilát, Farkas Félix nemzeti színpad vezetőjét, végül, de nem utolsósorban a Söndörgő tamburazenekar képviselőit, akiknek gratulált a márciusban kapott elismeréshez, a Kossuth-díjhoz.

A felvezetőt követően az ORÖ elnöke köszöntötte a fellépő zenészeket és a vendégeket. Hegedüs István megköszönte Kovács Istvánnak, hogy eljöttek és megörvendezték muzsikájukkal az egybegyűlteket. Hiszen ilyenfajta zenei rendezvény még nem volt a székházban. A roma vezető szerint a Magyar Nemzeti Tambura Cigányzenekar is remek példa arra, milyen sokszínű a cigány ember tehetsége.

A műsort három szakaszra tagolta a konferanszié, aki az első részt felvezetendő

elmondta, hogy a cigányzenekarról az embernek elsősre a vonósok jutnak eszébe, de több évtizedes hagyománya van a tamburazenének Magyarországon. 1950-ben Mohácsra még 17 működő tamburazenekar volt. A cigányzene, a cigány muzsikás a kulturális hagyományokat, értékeket akarja bemutatni, amelyet a többségi társadalomnak meg kell ismernie, jó esetben megszeretnie. Ennek követte Mohácsról ez a zenekar – mondta Raduly. Kovács István bemutatta a zenekart, elmondta, hogy a tagok évtizedek óta a vendéglátásban zenélnek. Bejárták Európát, de játszottak Amerikában, Ausztráliában, Szingapúrban is. Televíziós felvételeket készítettek velük, és olyanokkal muzsikálhattak együtt, mint Boross Lajos vagy Járóka Sándor. A zenekar tambura szólamvezetője, Versendi Kovács József a magyar népművészet mestere címmel büszkélkedhet. Bár csak egy hónapja alakultak, hosszútávra terveznek, hisz mindenkinek élete a zene. Ezután kezdődött az önfeledt zenélés, nótázás. Először a Monti Csárdás dallama csendült föl, Gyarmathy Tamás

prímatamburás vezetésével. De bőgőszólója után dalra fakadt Kovács István, a zenekar vezetője is két magyar nóta erejéig. Nótázott a tamburazenekarral a közönség soraiban helyet foglaló Baranya megyei képviselőasszony, Kiss Jánosné is, akit két évtizeddel ezelőtt a zenekar több tagja is kísért már.

A koncerten a hangulat egyre csak fokozódott, az est végén többen táncra is perdültek a Tükörteremben. Igazán különleges zenei élményben részesülhettek a megjelent vendégek.

A koncert után Kovács István, a Magyar Nemzeti Tambura cigányzenekar vezetője köszönetet mondott a közönségnek a sok tapsért, az ORÖ vezetőségének a lehetőségért, és elmondta, nagy öröm volt számukra Budapesten bemutatkozni. ■

A cigányzene, a cigány muzsikás a kulturális hagyományokat, értékeket akarja bemutatni, amelyet a többségi társadalomnak meg kell ismernie, jó esetben megszeretnie.

Dozsák Éva

Fotók: Huszár Szabolcs

ÖSZTÖNDÍJ

A ROMAVERSITAS ALAPÍTVÁNY FELVÉTELT HIRDET

A 2015/16-OS TANÉVRE

A pályázat célja:

A Romaversitas havi ösztöndíjjal és személyre szabott képzési programmal segíti a tanulmányait annak, aki felvételt nyer.

Havonta tartanak tematikus képzési hétvégéket; igényelhető tutor, felkészítő tanár, nyelviskolai tanfolyamon, prezentációs tréningen, álláskereső kurzuson, hazai és külföldi képzéseken lehet részt venni. Segítenek tájékozódni az Erasmus+ programon részt venni szándékozóknak. Lehetőség nyílik a Romaversitas szegényeket támogató programjaiba való bekapcsolódásra.

Segítséget nyújtanak a diploma megszerzése után a végzettségnek megfelelő munkát találni.

Pályázók köre:

Azok a roma származású magyar állampolgárok, – akik legkésőbb az idei tanév végéig érettségi bizonyítványt szereznek, és benyújtják jelentkezésüket valamely magyarországi felsőoktatási intézmény nappali tagozatos osztatlan, alap-, mester- vagy doktori képzésére a 2015-2016-os tanévre;

TANULÁS

– akik 2015 szeptemberétől folytatni szeretnék tanulmányaikat valamely magyarországi felsőoktatási intézmény nappali tagozatos osztatlan, alap-, mester vagy doktori képzésén, államilag finanszírozott vagy költségtérítéses formában;
– akik hitelt érdemlően igazolják, hogy 2015. május 11-ig beadták jelentkezésüket a Roma Oktatási Alap (REF) RMUSP ösztöndíjára:
www.romaeducationfund.hu

A pályázat beadási módja:

Jelentkezni az alapítvány honlapján, kérdőív kitöltésével lehet.

Jelentkezési határidő:

Határidő: 2015. június 30.

Feltöltendő dokumentumok:

– fényképes önéletrajz;
– részletes motivációs levél és pályaterv;
– évvégi bizonyítvány másolata, vagy az utolsó két lezárt félévről indexmásolat;
– igazolás a REF RMUSP ösztöndíjprogramjára való jelentkezésről.

A beérkezett jelentkezésről 24 órán belül visszaigazolást küldenek.

A felvételi háromlépcsős:

1) Aki a beküldött anyagok alapján eléri a felvételi folyamat folytatásához szükséges minimális pontszámot, július utolsó hetében írásbeli vizsgát tehet. Erről július 13-ig e-mailt küldenek.

FELSŐOKTATÁS

2) Az írásbeli vizsga szövegértési, logikai és az általános tájékozottságot felmérő kérdéseket tartalmaz. Aki eléri a továbbjutáshoz szükséges minimális pontszámot, még aznap délután felvételi beszélgetésen vesz részt. A Romaversitas jelenlegi hallgatói is részt vesznek a szóbelin és a döntéshozatal folyamatában is.
3) Augusztus 3-ig e-mailben értesítik a jelentkezőket, hogy felvételt nyertek-e a programba, vagy sem.

A Romaversitas ösztöndíjasai a diplomájuk megszerzéséig jogosultak a program által nyújtott szolgáltatásokra – természetesen csak abban az esetben, ha a beiratkozáskor megkötött Hallgatói szerződésben és a Tanulmányi szabályzatban foglaltakat teljesítik.

A felvett hallgatóknak a szorgalmi időszakban havonta megrendezendő szabadegyetemi hétvégéken kötelezően részt kell vennie (egy tanévben ez 8 alkalmat jelent). A képzést Budapesten rendezik meg, és minden költségét (utazás, szállás, étkezés) az alapítvány állja.

További információ kérhető: romaversitas@romaversitas.hu
Romaversitas Alapítvány
1066 Budapest, Teréz krt. 46.
IV. em. IV/1.
Honlap: www.romaversitas.hu

ÖSZTÖNDÍJ

AZ ÉHEZŐ GYERMEKEKÉRT ALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

Az alapítvány e pályázat által is szeretné föl hívni a figyelmet az éhező gyermekekre, s mozgósítani szeretné a legfiatalabbakat is arra, hogy a legszegényebb gyerekeket társaik és az idősebbek is a lehetőségeik szerint segítsék. A pályázatra egyszerű – akár telefonnal készített – rövidfilmeket várnak, melyek felhívják a figyelmet az éhező gyermekekre, s mozgósítanak a megsegítésükre.

Formai követelmény:

a rövidfilm legalább 2 perces legyen, de 5 percnél ne legyen hosszabb!

Pályázhatnak 12-20 évesek. 5 nyertest választanak ki, 1 fődíjat ítélnak oda. A zsűri indokolt esetben különdíjjal is jutalmazhat pályaműveket.

A pályázatokat az ehezo.gy@gmail.com e-mail címre várják.

Kéri, hogy az alkotás mellett a pályázó tüntesse föl nevét, születési idejét, lakcímét, e-mail címét, telefonszámát, iskolája nevét, címét. Ha van, a pályázat elkészítésében segítséget nyújtó felnőtt (pl. pedagógus, szülő) nevét! Díjazás: Az 5 legjobb rövidfilm készítőit különféle cégek részesítik jutalomban, az alapítvány a legjobb alkotásokat közzéteszi honlapján. (<http://www.ehezo.hu>)

FELSŐOKTATÁS

Pályázati határidő:
2015. november 20.

Eredményhirdetés várhatóan
2016. január végén.

A CIGÁNY MÓDSZERTANI ÉS KUTATÓ KÖZPONT PÁLYÁZATOT HIRDET

A CIMOK ösztöndíjpályázatot hirdet fiatal kutatók számára. A pályázaton olyan tehetséges – többnyire fiatalok – jelentkezésére számítanak, akik érzékenyek a magyarországi cigányság szociális problémáit illetően.

A pályázat tartalma:

Pályaműként MSC diplomamunkák, OTDK dolgozatok és PhD disszertációk beküldését várják. A pályázaton minden tudományterület képviselői részt vehetnek, akik az alábbi témák egyikét a hazai cigányság helyzetére adaptálva vizsgálták/vizsgálják:

Család:

– Családsegítés szervezése, előkészítése, megvalósítása

Ifjúság:

– Nevelés, oktatás
– Készség- és képességfejlesztés
– Gyermek- és ifjúságvédelem, érdekképviselő

Közösség:

– Közösségépítés, gyülekezetplántálás, misszómunka
– Hátrányos helyzetű csoportok támogatása

ÖSZTÖNDÍJ

– Társadalmi esélyegyenlőség biztosítása

– Konfliktuskezelés, meditáció
Menedzsment:

– Munkaerő-piaci szolgáltatások (foglalkoztatás – vállalkozásfejlesztés)

– Projektek, hálózatok, együttműködések

– Egészségügy – az ellátási, ill. szolgáltatásiterületek vonatkozásában

A pályamunkákkal szembeni alapkritérium a napjainkban releváns problémafelvétel; az alapos helyzetfeltárás; előremutató javaslatok; a jó gyakorlatok kifejtése; valamint hogy tudományos elbírálásának időpontja ne legyen 2011 évinél régebbi. A pályázat 600 000 Ft összdíjazású.

A szakmai zsűri által végrehajtandó kiválasztási folyamat részletes leírása a www.cimok.hu honlapon található. A díjazott pályázatok benyújtói lehetőséget kapnak a CIMOK projektjeinek megvalósításában szakmai partnerként (előadói, tréneri vagy workshop-vezetői, -koordinátori minőségben) részt venni.

A pályaműveket, rövid szakmai/tudományos CV kíséretében, az info@cimok.hu email címre várják.

Beküldési határidő:

2015. július 31.

Elbírálás, eredményhirdetés:
2015. október 31.

RUMBA – A CIGÁNY FLAMENCO

A rumba-flamenco hangzású zene szinte biztos világsikert jelent egy zenekarnak. A legismertebb példa talán erre a Gipsy Kings. A spanyol-andalúziai zene az ott élő cigányság sajátja, amely az egész világon felpozsztíti az emberek vérért. Társadalmi csoportokat, kultúrákat, kontinenseket köt össze. A műfaj az improvizált ének, tánc és zene egységére épül.

■ A rumba szó jelentése ünnep, tánc, kiáltás. Ez a tánc és zene a kubai mélyszegénységben élő közösségekben alakult ki. Családi, baráti közösségek kulturális és egyedi jellemzője. Ezeknek az embereknek szinte semmijük nincs, mégis, az életet gazdag érzelmekkel, szeretetben élik meg. Elterjedt kifejezés a „no canto por cantar, canto por no llorar!”, azaz „nem az éneklésért énekelek, hanem azért énekelek, hogy ne sírjak!”. Szenvedélyes és csábító zene, aki hallja, nem tud ellenállni, mélyen megérinti a szívet. Aki pedig átéli a rumbát és a cigány flamencót, az elengedhetetlenül részesévé válik a cigány kultúrának.

Mára világszerte a szenvedélyek táncba öntésének egyik formája, a cigány kultúrából induló, de mindenki által bensővé váló tánc és zene.

A „flamenco gitano”, vagyis a cigány flamenco a spanyolországi andalúz tartományok legelevenebb, vibráló, drámai előadású, érzelemgazdag, büszke, lázadó, boldog, vagy éppen fájdalmat tükröző, nem kevésbé erotikus kulturális eleme. Mára világszerte a szenvedélyek táncba öntésének egyik formája, a cigány kultúrából induló, de mindenki által bensővé váló tánc és zene.

A flamenco az andalúziai cigányság népzenei stílusában, a - zsidó-, mór- és - cigány-üldözések megszűnésének idején terjedt el a 18-19. században. A Romani Kris, azaz a cigány közösségi törvények, szokások összessége jelenik meg az énekekben, a táncban és a

zenében. A flamenco gitano egyszerre ötvözi az andalúz, cigány, mór, indiai és szefárd zsidó kultúrák liturgikus elemeit.

A flamenco bölcsője ma is az a három andalúz város, ahonnan eredetileg indult a műfaj: Jerez de la Frontera, Arcos de la Frontera és Lebrija. Művészei ma is az andalúz spanyol és cigány közösségből kerülnek ki, hiszen az életfelfogásban, világképben, viselkedésben, öltözködésben jól megfogható az ősi, mágikus rítusok bensővé vált szabályrendszere. Úgy

mondják, a flamenco gitanot csak „a lélek legmélyéből” lehet előadni. „Mélyről jövő éneknek”, vagyis „cante jondo”-nak is nevezik, de találkozhatunk a „cante gitano”, vagyis „cigány ének” elnevezéssel is.

Az andalúz-cigány és a spanyol-andalúz flamenco képviselői a mai napig folyamatos kulturális rivalizálásban élnek, hogy eldöntsék, valójában melyik közösség a műfaj hiteles és eredeti átadója. Ám a két csoport hagyományosan különböző csatornákat választ a flamenco-életérzés átadására.

A spanyol-andalúz flamenco inkább színpadról közvetít, és ez az előadástípus mára a spanyol kultúra, identitás és nemzetiségtudat szerves részévé vált. Az andalúz-cigány közösség flamenco gitanoja pedig a spontán, a

család-közösség mindennapi életben megjelenő, az együttlét pillanatait ünneplő tánc, ének és zene formába öntése. A családi és baráti közösségek összejövetele alkalom a flamenco gitano spontán megnyilvánulására, amely a közösség hangulatát, aktuális örömet, bánatát jeleníti meg. Ez a flamenco irány tehát a belső, ösztönös, tiszta, népi gyökerű, őszinte előadásra épül, maga a belső érzések és szenvedély felszínre hozása.

Épp ezért a flamenco gitano az egyes városoknak, városrészeknek, közösségeknek különleges, jól felismerhető stílusjegyeit hordozza. A sajátságosan cigány flamencónak nevezett stílusok: a soleá, a seguiriyas, a bulerías és a tangos.

A flamenco gitano és a rumba mára már az egész világot összekötő, multikulturális hidat építő „mozgalommá” vált. Valódi emberi érzelmeket, eredendően cigány közösségi értékeket hordoz magában. Ösztönösen beépíti és kifejezi a cigányság mindennapi kultúráját, és adaptálja azt a világ kulturális örökségébe. ■

A flamenco gitano és a rumba mára már az egész világot összekötő, multikulturális hidat építő „mozgalommá” vált. Valódi emberi érzelmeket, eredendően cigány közösségi értékeket hordoz magában.

Dr. Sári Szilvia

A képek Fabian Perez festőművész munkái.

A CIGÁNYOK KÉPE 3.

ZENÉSZEK

A cigány zenélés annyira ismert Magyarországon, hogy még a megnevezése is egybeolvadt: cigányzenész, cigányzene. Ez a fejlemény természetesen a történészek előtt is ismert, a cigányok muzsikálásáról meglehetősen sok szöveges és képi forrás maradt fenn.

„1737 körül Szepes vármegyében a gróf Csákyak illésházi birtokán élt egy cigány, Barna Mihály nevezetű, aki oly tökéletes mestere volt a hegedűnek, hogy a boldog emlékeztű kardinális, Csáky Imre gróf alkalmazta udvari muzsikusként. Együtttese rendszerint csak négy személyből állott, ő maga hegedült, rajta kívül pedig egy brácsás, egy hárfa (az eredetei szövegben Harpfenist, valószínűleg inkább cimbalmos – B.G.) és egy bőgős játszott a zenekarban. Az utóbbi három azonban nem született cigány volt, csak barna Mihály volt az.”

A fenti idézet az előző cikkben már említett Augustinitől való. A közlésben az az érdekes, hogy ekkor még vegyes bandák is léteztek, ilyenről a 18. század második felétől már nincs híradás, bár korábról sem.

A nemzetközi szakirodalomban szinte mindenki idéz két adatot, melyeket a cigányok története legkorábbi írásos emlékének tekintenek. Az első Hamzaal-Iszfahán arab történetíró 950 körül keletkezett feljegyzése, amely arról tudósít, hogy Bahráh Górr perzsa

király az 5. században népe szórakoztatására tizenkétezer muzsikust hozatott Indiából – ők lennének a cigányok ősei.

A másik a perzsa irodalom klasszikus műve, Firdauszi (meghalt 1020-ban) Sahnaméja

említi, hogy Indiából tízezer muzsikust luri érkezett Perzsiába – e lurikat szintén az Indiából bevándorló cigányokkal szokás azonosítani, noha erre sincs közvetlen bizonyíték. Az viszont tény, hogy Magyarországon már a 15. században voltak muzsikuscigányok, és a kor társadalmi viszonyait ismerve ez aligha lehetett előzmények nélküli jelenség. Minden jel arra mutat, hogy a zenélés a kezdetektől hozzátartozott a

cigány életmódhoz, akár szakrális gyökerekből sarjadt, akár az életöröm spontán megnyilvánulásaként, vagy ami legvalószínűbb, a kereslet és a kínálat szerencsés találkozásaként bontakozott ki.

A legkorábbi ismert magyarországi adat szerint 1489-ben Beatrix királynét cigány muzsikuskok szórakoztatták Csepelen. Egy emberöltővel későbből, 1525-ből arról van hír, hogy II. Lajos és felesége, Habsburg Mária előtt játszottak cigány muzsikuskok, és ezért a királytól két ezüstforintot kaptak. Eszerint a cigány zenészek, de legalábbis egy részük

Az 1683-ban megjelent Ungarischer Simplicissimus (Magyar Simplimissimus) című könyv már azt írja, hogy a cigányok „természetüknél fogva hajlamosak a zenére, és majdnem minden magyar nemes embernek van egy hegedűs vagy lakatos cigánya”

1. kép – Stock Károly metszetei

2. kép – Berner Ádám kottacímlapja, 1805

3. kép – A csárda előtt. Andrássy Manó, 1857

„udvarképes” volt, hiszen valamiféle falusi malacbanda aligha járulhatott volna a felségek színe elé.

A magyarországi cigányzenélésről szóló adatok a 16. században növekvő számban bukkannak fel. Az 1683-ban megjelent Ungarischer Simplicissimus (Magyar Simplimissimus) című könyv már azt írja, hogy a cigányok „természetüknél fogva hajlamosak a zenére, és majdnem minden magyar nemes embernek van egy hegedűs vagy lakatos cigánya”.

A török kiűzését, majd a Rákóczi-szabadságharcot követő hosszú béke idején a lassan gyarapodó nemesség volt az, amely megrendelője és felvevő piaca lett a magyarországi cigányzenének. Sajátosan összefonódott ez az igény és lehetőség a nemzeti mozgalommal: a vidéki urak a cigányoktól nemzeti zenét vártak, és a zenekarokat nemzeti viseletbe öltöztették. Ez utóbbi az oka, hogy abban a korban, amikor a ruha világosan megmutatta viselője társadalmi helyzetét, és számos rendelet tiltotta el a parasztokat az úri viseletől, sok cigány zenész

nemesi ruhában járhatott, zsinóros nadrágot, dolmányt, prémes mentét viselhetett.

A 18. század második felére állandósult a cigánybanda összetétele, élén a primással, tagjai között a kontrással, kisbőgőssel és cimbalmossal, esetleg másodhegedűssel, nagybőgőssel és klarinétossal. Ezt az összetételt a képi emlékek határozottan megerősítik.

Az első országos hírre jutott cigány zenész meglepő módon egy női primás volt, Cinka

Sajátosan összefonódott ez az igény és lehetőség a nemzeti mozgalommal: a vidéki urak a cigányoktól nemzeti zenét vártak, és a zenekarokat nemzeti viseletbe öltöztették.

4. kép – Cinka Panna. Greguss festménye nyomán, 1906

5. kép – Bihari János.
Donáth János, 1820

Panna, aki családtagjaiból verbuvált zenekarával 1772-ben bekövetkezett haláláig szórakoztatta Gömör megye és a környék urait. Az utókor szívesen festett romantikus képet a karcsú, fekete hajú, igéző tekintetű Cinka Pannáról, aki hegedűjátékával megbűvöli a férfiakat. A valóság ezzel szemben az, hogy alacsony, kövér asszony

volt, ráadásul hatalmas golyva nőtt a nyakán, a játékának mégis csodájára jártak.

A reformkorba fordulván már bőségesen áradnak a korabeli híradások a cigányzenészekről, köztük a leghíresebb Bihari Jánosról, aki virtuóz játékával már a legmagasabb köröket is elkápráztatta.

Bihari idejében a cigányzene már egyértelműen magyar zene abban az értelemben, hogy

A megnövekedett kereslet bővülő kínálatot eredményezett: amint az 1893-as cigányösszeírásból kiderül, ekkor kereken tizenhétezer cigány élt muzsikálásból Magyarországon.

a magyar kultúra része, sajátjaként hallgatta a magyarság, és a pusztai csárdától a főúri báltermekig ugyanarról szólt: a nemzeti újjászületésről. A kiterjedő magyar sajtó egyre szívesebben írt a zenekarokról, neves prímásokról, sőt már valóságos koncertekről is, amelyeken a közönség fegyelmegesen ülve hallgatta végig a virtuóz muzsikások előadását.

A szabadságharctól a kiegyezésig, ha vissza is esett kissé a cigányzene iránti kereslet, annál nagyobb föllendülés következett a dualizmus évtizedeiben. A lapok rendre beszámoltak a jelesebb zenekarok fellépéséről, egyre több prímás vívott ki országos hírnevet, a megdagadó polgárság egyre több zenés kávéházban hallgatta a cigányzenét. A megnövekedett kereslet bővülő kínálatot eredményezett:

amint az 1893-as cigányösszeírásból kiderül, ekkor kereken tizenhétezer cigány élt muzsikálásból Magyarországon, amihez még több ezer külföldön munkát vállaló társukat is hozzászámíthatjuk.

Jószerevel minden vidéki restinek megvolt a maga bandája, a leghíresebbek pedig a nagyvárosok zeneszalonjaiban adtak koncerteket.

Ez az időszak a Radicsok, Ráczok, Fátyolok, Patikáriusok, Dankó Pista kora, kik közül az utóbbi mint dalszerző vált igazán ismertté. Ekkor esett meg a világraszóló nagy románc Rigó Jancsi prímás és Chimay hercegné között, bőséges anyagot szolgáltatva a korabeli lapok társasági rovatának.

És ez a kisebb-nagyobb vidéki zenekarok aranykora is. Magyarországon nemigen akadt magára adó vendéglő, amelyben ne saját cigánybanda szolgáltatva volna az asztali zenét vagy a mulatós muzsikát. Kisebb helyek két-három muzsikusból álló bandát tartottak (hegedűs-cimbalmos, prímás-kontrás-cimbalmos), a nagyobbak legalább négyfőset (prímás, kontrás, cimbalmos, bőgős), de akadtak ennél jóval nagyobbak is, esetenként hét, nyolc vagy akár kilenc zenésszel. Bőgős,

6. kép – Az első bajai cigány banda. Fénykép, 1900 körül

cimbalmos és klarinétos rendszerint a nagy létszámú bandákban is csak egy-egy működött, a többletet a hegedűsök adták, bár, mint a magát I. bajai cigány banda néven illető zenekarnál, előfordult kis- és nagybőgő egyidejű alkalmazása (6. kép).

A nagy fellendülés a muzsikusz cigányságnak a többi cigányoktól való elkülönülését is magával hozta. A szakmába szinte csak beleszületni lehetett, a muzsikusz cigányok dinasztikákká alakulva adták egymásnak a prímási és más zenekari posztokat, egymás között házasodtak, más cigányt ebbe a közösségbe be nem engedtek. Ma is elterjedt nézet, hogy a muzsikusz cigányok mind romungrók, tehát olyan ősök leszármazottai, akik nem éltek román nyelvi környezetben. Ez azonban nem áll, a 19. század közepe előtt nem voltak ilyen merevek a határok, oláh-cigányok is muzsikussá lehettek, és mint ilyenek beházasodhattak romungró zenész családba. Csak a dualizmus konjunktúrája idején húztak valóságos céhes falakat maguk köré a zenész cigányok – igaz, ezek a falak bizonyos értelemben még a 21. századot is megérték.

A 18-19. századi képanyagban meglehetősen magas a zenészábrázolások száma. A képi és a szöveges források egybehangzóan azt támasztják alá, hogy a ma ismert cigányzenekar, a hegedűs, cimbalmos, kisbőgős (brácsás) együttes valamikor a 18. század derekán alakult ki, és (olykor a klarinétal kiegészülve) lényegében változatlanul fennáll a mai napig.

Figyelemre méltó, hogy a zenészeket ábrázoló képeken más toposz ritkán azonosítható. Nem másról van szó, mint hogy a cigány zenészek többsége sokkal polgárosultabb életmódot folytatott, mint vándor társaik. Pusztán

A szakmába szinte csak beleszületni lehetett, a muzsikusz cigányok dinasztikákká alakulva adták egymásnak a prímási és más zenekari posztokat, egymás között házasodtak, más cigányt ebbe a közösségbe be nem engedtek.

6. kép – Falusi cigánybanda. Valério nyomán Kollarz, 1857

a zenélésen kívüli toposzok segítségével már Stock sokat reprodukált képeiről is nehezen

olvasnánk le, hogy cigányokat ábrázolnak, csupán a képaláírások teszik egyértelművé a dolgot. Ugyanez igaz Bikkessy zenész-képére is, mely egyébként Stock képeinek kompilációja. A hegedű előfordul persze vándor cigányok kezében is. Ezek alapján azonban

nem lehet megállapítani, hogy az adott kép hiteles szituációt ábrázol-e, vagy egymáshoz nem illő toposzokat rakott egy képre a cigány társadalom belső viszonyait nem ismerő rajzoló. ■

Bencsik Gábor PhD
történész

VITAFÓRUM A HUSZÁR-TELEPI ISKOLÁRÓL

■ Május 6-án este értelmiségi fórumot szervezett a Debreceni Egyetem Pedagógusképzési Szakkollégiuma és a debreceni Boldog Terézia Katolikus Egyetem Feminine Studies Szakkollégiuma a Huszár-telepi iskola körül kialakult vitákról. Neves egyházi személyek, lelkészek, pedagógusok osztották meg gondolataikat az országosan ismertté vált iskolai szegregáció kérdésében. A kerekasztal-beszélgetés kiváló alkalmat adott az érdeklődők, elsősorban egyetemisták számára a szegregáció-integráció-felzárkóztatás-jogvédelem-szolidaritás társadalmi, oktatási és egyházi kérdéseinek értelmezésére, és személyes élményt nyújtott arról, milyen kihívások, dilemmák és támadások között folyik ma az iskola élete. Képekkel és történetekkel mutatták be az érdeklődőknek a Huszár-telepi közösség mindennapjait. Kocsis Fülöp metropolita kitért arra, hogy egy eredetileg igaz magból sarjadó, de közben ideológiává váló eszme – mint például az integráció – hogyan válhat életelenné és rombolóvá. ■

(Magyar Kurír,
2015. május 8.)

BOCSÁNATOT KÉRT A ROMÁKTÓL BALOG ZOLTÁN

■ Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere a roma ellenállás napja alkalmából a Nemzeti Színházban tartott rendezvényen megkövette azokat, akiket – mint fogalmazott – egy tavaly augusztusi interjújában a deportálásról, roma holokausztról mondott rossz mondataival megbántott. A miniszter az Auschwitz-Birkenauban található cigányláger 71 évvel ezelőtti felkelésére emlékező, 371 csillag elnevezésű esemény fővédnökeként tartott beszédében elmondta, a romák azért nem hagyták magukat a gázkamrába hajtani, mert a gyermekeikért mindenre képesek voltak. „A tigrisanya nem védelmezi jobban kicsinyeit, mint a romák” – fogalmazott, majd felidézte, a táborban 371 roma gyermek született, akiket „már az anyjuk méhében megbélyegzett egy örült rendszer”. Bölcsességre van szükség, hogy az áldozatok utódai, a magyarországi romák ne maradjanak pusztán áldozatok, hanem felfedezzék magukban az erőt és kezükbe vegyék sorsukat – mondta a tárcavezető miniszter. ■

(mandiner.hu,
2015. május 17.)

mandiner

MI LESZEL, HA NAGY LESZEL? – ROMA GYEREKEK ÁLMAI

■ Rendőrnek, vasutasnak, szakácsnak vagy ügyvédnek készülnek. Ugyanúgy, ahogy a nem roma gyerekek. A CFCF Alapítvány sorozata azt mutatja be, nem a gyerekek mások, hanem a tanulási és egyéb körülményeik. Kilenc kislát, kilenc álom. Magyarországon becslések szerint az általános iskolások 15%-a cigány, ők kétszer akkora eséllyel sodródhatnak az iskolarendszertől, mint nem roma társaik. „Minden gyerek egyformán szeret játszani, minden gyerek egyformán szereti a fagyit, a gyereknapnak is ugyanazt kéne jelentenie minden gyereknek. Mi ma mégis azt mutatjuk meg, hogy Magyarországon mégsem kapja meg minden gyermek egyformán az esélyt a sikeres életre” – hangzanak el az elemzések. A józsefvárosi gyerekeknek a CFCF Láthatatlan Tanoda mentorprogramot nyújt, és fejlesztő foglalkozásokat. Ezek a gyerekek mind jobban tanulnak, játszanak, fejlődnek. A tanoda módszerével jó eséllyel tudják leküzdeni az iskolakezdet és a későbbi pályaválasztást negatívan meghatározó hátrányokat. ■

(hvg.hu,
2015. május 31.)

SIKERREL ZÁRULT A 6. BUDAPESTI CIGÁNY FILMFESTIVÁL

■ Nagy sikerrel zárult az Örökmozgó moziban a 6. Budapesti Nemzetközi Cigány Filmfesztivál – más néven a Romani Film Fest. A fesztivál május 29-én flashmobbal nyitott, utána Kunhegyesi Ferenc képeiből nyílt kiállítás a mozi előterében. Nyitófilmként Asbóth Kristóf *Védtelen áldozatok* című dokumentumfilmjét láthatták a résztvevők, amely azt a tömeggyilkosságot dolgozta fel, amelyet 1944 októberében Nagyszalontán, majd Kötegyánban-Dobozon az I. Magyar Páncélos Hadosztály kémelhárítása követett el. A szervezők célja a mintegy negyven film bemutatásával továbbra is a mottóul választott mondat: „Hogy megértsük egymást”. A zárórendezvényen a 100 Tagú Cigányzenekar tagjai emlékeztek közelmúltban elhunyt zenésztársaikra, köztük a Rádió C volt igazgatójára, a Schiffer Pál-díjas dokumentumfilm-rendezőre, Fátyol Tivadarra. ■

(facebook.com/
romanifilmfest?fref=ts,
2015. május 30.)

NÓTT A ROMÁK FOGLALKOZTATOTT- SÁGÁNAK ARÁNYA AZ ELMÚLT ÉVEKBEN

■ Langerné Victor Katalin, az EMMI társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára a *Kézikönyv a helyi roma közösségek élet-körülményeinek javítása helyi szinten* című kiadvány bemutatóján úgy fogalmazott: „nem vidámak” a magyarországi szegénységgel kapcsolatos adatok, de vannak eredmények, amelyekről beszélni kell. Az államtitkár elmondta, csökkent a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők aránya az elmúlt években, körülbelül 450 ezer ember „nagyon jól célzott kormányzati intézkedéseknek köszönhetően” kikerült ebből a körből. Az új, 2017-ig szóló intézkedési tervvel kapcsolatban kiemelte a többi között a területi fejlesztéseket, a lakhatási integrációt, az oktatási lehetőségeket, valamint a foglalkoztathatóság megteremtésére vonatkozó lépéseket. Üdvözölte, hogy a kézikönyv gyakorlati megközelítést alkalmaz, és hozzátette: szerinte óriási segítséget fog nyújtani a terepen dolgozóknak. ■

(MTI,
2015. június 3.)

KÖNYVET ÍRTAK A KÁVÉHÁZI CIGÁNYZENÉRŐL

■ A kávéházi cigányzene kialakulásáról és a magyar polgári kultúrára gyakorolt hatásáról szóló könyv jelent meg Nyerges Erika tollából a Rajkó Zenekar és Művészegyüttes gondozásában. A június 11-ei budapesti könyvbemutatón a közművelődési szakemberként és pedagógusként dolgozó szerző elmondta: nem zenetörténeti vagy néprajzi, hanem mindenekelőtt művelődéstörténeti munkát írt, amely a kezdetektől 1941-ig mutatja be a magyarországi cigányzene és az azt művelő cigányzenészek kapcsolatát a kávéházakkal, olyan nagy alkotókkal, mint Gárdonyi Géza vagy Ady Endre, és általában a magyar polgári világgal. Mint mondta, „a magyar közönség egy tagjaként” a maga módján, egy könyvvel szeretné megköszönni azt a szolgáltatást, amelyet a cigányzenészek a hazáért tettek. A könyvet egyelőre kis példányszámban nyomtatták ki, de ha sikerül támogatókat szerezni, szélesebb körben terjesztik majd a kötetet, így elérhető lesz könyvesboltokban és az interneten is. ■

(MTI,
2015. június 11.)

ÖSSZEhangolódások

ROMA SZÁRMAZÁSÚ ZENÉSZEK A MEGÚJULT PESTI VIGADÓBAN

Az idén immár új időpontban, 35. alkalommal megrendezett Budapesti Tavasz Fesztivál eddigi hagyományaihoz híven remek és változatos műsorral örvendeztette meg a zenekedvelő publikumot. Ugyancsak örömdetes és kiemelendő tény, hogy a fesztivál eddig frekvenciált, szokásos fő zenei helyszínei mellé – mint például a Művészetek Palotája, a Zeneakadémia, az Operaház vagy akár a viszonylag „fiatal” Bálna, – a nemrégiben csillogóan felújított Pesti Vigadó is felzárkózott.

■ A Vigadó visszaültöztött egykori pompájába, és ahogyan palotaszerű méltóságához, fényűző díszes tereihez egykoron is hozzátartozott a zene csodája – Liszt Ferenc legtöbbet talán ezen a színpadon lépett fel életében, például, de Erkel Ferenc is sokat vezényelt itt, és Cziffra György is gyakran megfordult erre felé –, úgy most is igen jelentős részét képezi a máris dinamikusan működő rendezvényközpont életének. A fesztivál alkalmából két nagyszabású koncerten is jártunk itt – világhírű roma származású zenészek koncertjein, melyekről kétrészes cikkben számolunk be. Elsőként a Balogh Kálmán és Lukács Miklós cimbalomduó koncertjéről írunk.

ZENEI SZÉT VIRÁGZÁS

A leginkább világzenei műfajba besorolható eseményt Balogh Kálmán és Lukács Miklós lemezbemutató koncertjeként, cimbalom-improvizációkként harangozza be a programfüzet – a Cimbalomduó legfrissebb közös munkáját, az *Összehangolva* című albumot viszi a Vigadó közönsége elé. Új lemezüket a világzenei és népzenei téren (hetven)hétpróbás *FolkEurópa* Kiadó jegyzi, a mögötte álló, terjesztésért felelős *Hangvető Zenei Terjesztő Társulással*. A két kiváló roma cimbalmosnak nem ez az első úgymond négykezes lemeze: előző közös zenei anyaguk ugyanennek a kiadónak a jóvoltából látott napvilágot 2009-ben, *Cimbalomduó – Négykezes cimbalomra* címen. „Jól egymásra tudtunk hangolódni már az első találkozástól, együttműködésünket a könnyedség, a spontaneitás jellemezte” – így emlékezett vissza egy interjúban Balogh Kálmán a Lukács Miklóssal való közös zenei munka kezdeteire. Ugyanez a könnyedség, a spontán játékoság és mérhetetlen improvizációs kedv, zenei inventivitás és humor jellemzi a második lemezt is – és a hozzá tartozó koncertet nemkülönben.

Az új album zenei anyaga főként népzenei feldolgozásokból áll, de ezek a népzenei

témák nem az eddig közkézen forgó népdalok közül kerültek ki – az alkotók elsősorban olyan számukra kedves népdalokat választottak, amelyek teret engedtek a zenei játéknak, az improvizációnak, a kreatív lelkesedésnek. Így a lemezen egybegyűjtött és a koncerten elhangzó dallamok témái közt fellelhetők magyar, román, cigány, zsidó népdalok, de még egy örmény műdal is, mely népzenei mintára íródott – mely dalok feldolgozásához a művészek olykor szokatlan merészséggel, ugyanakkor hatalmas leleménnyel nyúlnak hozzá.

A cimbalomduó már önmagában is ritkaságszámba menő, meglehetősen merész zenei felállás – de a páros zenéjét hallgatva egyet kell értenünk a tézissel: kettőn múlik kihozni a cimbalomban rejlő potenciált, előhívni a maga teljességében a hangszer lenyűgöző erejét. A cimbalom igencsak népszerű hangszer volt a múlt században a nagypolgárság körében – a tehetősebb családokban a ház asszonya gyakorta cimbalmozott és/vagy zongorázott: cimbalmon játszani egyúttal társadalmi presztízt jelentett. Azonban a hangszer egykori népszerűsége ellenére is ritkán hallunk cimbalomduókat: az első ilyen felállást is a lemezkiadó szorgalmazta. Balogh Kálmán és Lukács Miklós külön-külön sokat játszanak duókban, de így együtt csak az utóbbi időkben, kifejezetten a kiadó kezdeményezésére kezdtek el zenélni. A koncert felvezetőjében Balogh Kálmán a cimbalomról mint autentikus magyar hangszerről beszél – itt egészen pontosan a magyar pedálcimbalomról van szó, melyet a 18. század második felétől kezdett el kidolgozni egy európai műveltségű, a kor szellemi elitjéhez tartozó hangszerész, Schunda Vencel József. A budapesti hangszergyárából kikerült, több tekintetben feljavított cimbalom-változatot 1873-ban a bécsi világkiállításon mutatta be a mester, amelyet az uralkodó azonmód körülrajongott, és a hangszerkészítőt a Ferenc József-rend arany érdemkeresztjével jutalmazta. Aztán egy év elteltével Schunda

Fotók: Hrotkó Bálint

már pedált is szerelt az általa kifejlesztett cimbalomra, még tökéletesítvén a hangzást: így született meg 1874-ben a ma ismert magyar pedálcimbalom. A csodahangszerért hamarosan valósággal versengett a magyar arisztokrácia. Később elindult a cimbalomoktatás is, 1890-től még csupán a Nemzeti Zenedében – de 1897-től már a Zeneakadémián is megnyílt a cimbalom tanszék.

Az 1920-as években a szintén roma származású Rácz Aladár aratott sikereket világszerte cimbalomjátékával, felfedezve a hangszert a komolyzene számára – ezt a szellemi örökséget viszi tovább Balogh Kálmán és Lukács Miklós is. Kettejük találkozása több mint szerencsés véletlen: közös munkájuknak köszönhetően valóban új fejezet nyílt a cimbalom történetében. Életútjukban, szakmai pályafutásukban is számtalan párhuzam ragadható meg: mindketten híres cigányzenész

családban születtek, mindketten részt vettek a Rácz Aladár cimbalomversenyeken, mindketten a Liszt Ferenc Zeneakadémián végeztek tanulmányaikat. Azonban míg Balogh Kálmán

A cimbalom igencsak népszerű hangszer volt a múlt században a nagypolgárság körében – a tehetősebb családokban a ház asszonya gyakorta cimbalmozott és/vagy zongorázott: cimbalmon játszani egyúttal társadalmi presztízt jelentett.

főként a népzene, illetve a népzenei alapú improvizációk felé nyitotta meg a cimbalomban rejlő lehetőségeket, addig Lukács Miklós inkább a dzsessz, valamint a kortárs zene irányába orientálódott. A Cimbalomduó játékában ez a többirányú, szerteágazó, de mégis együvé tartozó zenei tudás adódik-fonódik össze, sőt hatványozódik különleges módon: hiszen a kölcsönös inspiráció, az egymást építő leleményes zenei

A két cimbalomművész népzenei témákra improvizál, és a valóban összehangolt párhuzamos rögtönzés eredménye egy nagy ívű, mégis harmonikus zenei szétvirágzás – az alaptémától való kalandos muzikális elfodrozódás, illetve a hozzá fordult zenei kerülőkkel való visszatérés időről-időre.

játék, az egymásra való reagálás, a kreatív rögtönzéssorozatok hatalmas zenei energiákat szabadítanak fel – alkotóban és befogadóban egyaránt. Szerencsés tanúi lehetünk annak – akár a koncerten hallgatva őket, akár a lemezüket élvezve –, ahogyan a két muzikus tehetsége és inventivitása nagy szenvedéllyel és ki-

törő lelkesedéssel lép reakcióba egymással.

A koncert erős felütéssel indít, első darabja máris – talán majd’ minden jelenlévő zenekedvelő számára felismerhető módon – egy

jellegzetes román *geampara*. Az aszimmetrikus ritmusú, törökös hatású, élénk tánczene főként a déli, dobudzsai régióra jellemző, neve a török *çalpara* ('négy korong') összetételre vezethető vissza, ami egy olyasféle fából készült hangszert jelöl, mint a kasztanyetta, melyet a táncosok eredetileg szökdelés közben csattogtattak. Azért megyek bele ilyen részletekkel a zenei alaptéma elemzésébe, hogy kellőképpen illusztráljam: a koncert (akárcsak a lemez maga) nem pusztán a népzene értő, professzionális reprodukciójáról szól – jóval több ennél. A két cimbalomművész népzenei témákra improvizál, és a valóban összehangolt párhuzamos rögtönzés eredménye egy nagy ívű, mégis harmonikus zenei *szétvirágzás* – az alaptémától való kalandos muzikális elfodrozódás, illetve a hozzá fordult zenei kerülőkkel való visszatérés időről-időre; az improvizációs betétek, elkanyarodások itt például lágyítanak a *geampara* pattogó-csattogó 7/8-os mivoltán. És ez a szabad témaértelmezés, a zenei határok fellazulása, azok leleményes és kreatív kezelése, a folyton más és más műfajokba való szeszélyes, de mégis valamiképpen rendszerbe foglalható átalakulás, egyszóval: *a jelenben való zeneszerzés* az, ami újszerűvé varázsolja a koncert, az album zenei anyagát. Azonban amint elkezdik játszani a *geamparát*, máris ott tolul kísértetiesen a tudatomban az alig néhány évtizede eltávozott nagy román cimbalomművész, Toni Iordache neve: nem lehet véletlen, hogy a koncert, akárcsak a lemez, egy ilyen romános szerzeménnyel kezdődik – egyszersmind tisztelgés mindez, főhajtás a nagy előd előtt. A *geamparát sárba* követi, pontosabban zeneileg ebbe a szintén román, szerbes tánczenébe alakul át a téma – és én még inkább meggyőződöm rögtönzött feltevésem helyességéről.

A zeneszámok sorában magyar népdalok is következnek, előbb a *Csikorog a szekér* című népdal, azonban később, a koncert második harmadában helyet kap egy keserűes kalotaszegi hajnali és bonchidai legényes, *ínvártitű*, forgató is, gondosan kezelve, kis ragtime-beütéssel; a mezősegiéik közül repertoáron van

még a széki *Be szépen szól a cimbalom* című népdal is, meditatív játékká szelídítve – mindezek érdekes improvizációs kalandozásokkal, szétvirágzásokkal tarkítva. Egy számomra eddig ismeretlen örmény dal is elhangzik – amiről később kiderül, hogy nem népdal, csak annak mintájára íródott, *Tonakan Par* (örm. Տոնական պար ’ünnepi tánc’) a címe, és a világhírű örmény hegedűs, Karapet Karo Hayrapetyan Örményországban nagy népszerűségnek örvendő szerzeménye. További zeneszámokban is felfedezek nagy kedvenceket a koncerten: a duó a *Keren Savorale Drom* kezdetű oláh cigány népdalt dolgozza át (a CD-n a szerzemény *Keren Savo* címen fut), ami eredetileg egy táncdal – és repíti el egyúttal a befogadót egy teljesen más kulturális térbe, ami számomra egy adott pillanatban (félve mondom ki, mert szinte őrület) majdnem-kubai, vagy legalábbis karibi zenei hangulatot idéz (na jó, kis romános kitéréssel). Persze lehet mindez valami zenei délibáb is, de ott van, megtapasztaltan, és habár azóta számtalanszor meghallgattam a lemezt itthon is, bizonyossággként jelenvaló. A Cimbalomduó nem csupán műfajhatárt feszeget, de elviszi a játékot egy olyan mezsgyéig, ami már-már felfoghatatlan, ahol a különböző kultúrák zenéi egymásba érnek. A zeneszámok sorában egy haszid tánc is helyet kap, amely számomra az eredeti haszid alaptéma, illetve az olykor spanyolos zenei kitérők mellett a kis-ázsiai

Fotók: Hrotkó Bálint

térség zenéjét is megidézi – és ezen a ponton arra gondolok, hogy ez a koncert, ez az album egy hangzó zenei lexikon, amelyben az „oldalak” valahogy úgy keveredtek össze játszi könnyedséggel, hogy a zenészek pillanatnyi játékos kedvének megfelelően rendezték át, színezték újra a teljes népzenei történetet.

A koncert ráadás-dala a *Szomorú vasárnap* – Seress Rezső szerzeményét Lukács Miklós hangszerelte át olyan módon, hogy beleborzong, aki hallja; ugyanis az átiratban egyúttal a témául szolgáló eredeti dal története és utóhatása is benne van, úgy végződik, mintha hirtelen elvágták volna, mintha elszakad volna egy húr, mintha egy történet felfüggesztődne, befejezetlenül maradna... ■

Persze lehet mindez valami zenei délibáb is, de ott van, megtapasztaltan, és habár azóta számtalanszor meghallgattam a lemezt itthon is, bizonyossággként jelenvaló.

Az album júniusban a World Music Charts Europe ranglistáján az első 16. helyen áll.

-kali-

MÜPA

1095 Bp., Komor Marcell u. 1.

■ **FALUPEST****Bábel-est****2015. június 27. 20:00–22:00**

FESZTIVÁL SZÍNHÁZ

■ A Művészetek Palotája negyedik Bábel-estje újabb bizonyítéka lesz annak, hogy a határok arra valók, hogy felülemelkedjünk rajtuk. Abba a magasságba, ahonnan jól látható egységbe rendeződnek a kanonizált és az alternatív kultúra, a „magas” és a populáris művészet produkciói. Ezúttal egy képzelt-valós helyiség kultúrájára tekintünk rá. Falupest a neve, és arról híres, hogy kiapadhatatlanok a forrásai. Itt egyaránt inspiráló a népi hagyomány és a vibráló városi lét. Ladjánszki Márta Széki Luca 2. című előadását – melynek egy részletét tíz táncossal adja elő – például a sűrűn ráncolt, széki posztószoknya ihlette, annak perdülésével adva új értelmet a körtánc és a „pörgés” mitológiájának. De a magyar dzsessz legendás alakjának, Dresch Dudás Mihály-nak a munkássága is azt tanúsítja, hogy nincsenek szakadékok a helyi és a globális, az aktuális és az időtlen értékek között. Számára éppolyan meghatározó élményt jelentettek azok a népzenei befolyások, amik gyerekkorában egy kis alföldi faluban érték, mint később a fekete dzsessz. Az utóbbi években rendkívüli népszerűségnek örvendő Szabó Balázs ugyancsak a falusi lagzikban szerezte első népzenei élményeit, melyek nem kevésbé döntő szerepet játszottak saját hangja megteremtésében, mint az énekelt versek, a világ- és

a popzene. És természetesen a kortárs irodalom sem maradhat ki a programból, hiszen kiváló írónk, a szegvári származású Grecco Krisztián életműve megint csak arról árulkodik, hogy a fővárosban is megőrizhető a vidéki identitás. Sőt, hogy az indíttatás és a hazatérés egy és ugyanaz...

KIÁLLÍTÁS

GALLERY8

1084 Bp., Mátyás tér 13.

■ **KINEK A NEMZETE?****Újraképzelt nemzeti identitások****2015. június 24 – július 30.**

Kiállító művészek: Balogh Tibor, Scott Benesiinaabandan, Keesic Douglas, Ladislava Gažiová, Greg A. Hill, Delaine Le Bas, Nyári Sárkány Péter, Raatzsch Jenő André, Szolnoki József, Camille Turner

■ Ahhoz, hogy egy kisebbségi alkotó megjelenjen a nemzeti önreprezentáció tereiben, nem kell feladnia kisebbségi identitását. Többek közt ebből a tételből kiindulva járja körül a kiállítás az inkluzív nemzeti identitások fogalmkörét, amely az elmúlt másfél évtizedben teret nyert a multikulturalizmus elméleti diskurzusai-ban is, részben a posztkoloniális kritika hatására.

Azokat a nemzetfelfogásokat, melyek elidegenítik a kisebbségi csoportokat, a közelmúltban a kortárs művészet is kritika vizsgálatnak vetette alá. A kiállítás részben kanadai alkotók korábbi, ide kapcsolódó munkáiból mutat be egy válogatást olyan újabb

művek társaságában, melyeket többségében kelet- és közép-európai roma kortárs művészek készítettek. A különböző geopolitikai kontextusok egymás mellé rendelése mögött az a föltevés áll, hogy a multikulturalizmus ezen diskurzusainak a nyilvánvaló történelmi különbségek ellenére is van relevanciája a közép-és kelet-európai régióhoz. A folyamatként fölfogott nemzeti identitások, melyek időben nyitottak és több gyökérből táplálkoznak, szembeállíthatók a Kelet-Európában elterjedt – a roma közösségeket a nemzeti imagináriusból kirekesztő – nemzetszemléletek etnikai és kulturális esszencializmusával.

Kurátor: Bak Árpád

LÍTEA KÖNYVESBOLT

1014 Bp., Hess András tér 4.

■ **GYÜGYI ÖDÖN KIÁLLÍTÁS****2015. május 11 – július 11.**

Meghívó
Gyügyi Ödön,
a Magyar Éjszaki Estetemenek grafika,
grafikai kiállításának megnyitójára.

Időpont: 2015 május 10., délután 5 óra.

Háziasszony: Bakó Annamária
Megnyitja: Kis Virág Phd.
Gitáron közreműködik: Kerecsi Dominik

A kiállítás 2015 május 11-től június 11-ig tekinthető meg.

Helyszín: Lítea Könyvesbolt
1014 Budapest, Hess András tér 4.

A KIÁLLÍTÁS JÚLIUS 11-IG MEGHOSSZABBÍTVÁ

ERDÉLYI
MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZET
1920–1990

SZOLNAY SÁNDOR: NAGYBÁNYA, RÉSZLET, 1926. © MAGÁNGYŰJTEMÉNY

SORS ÉS JELKÉP

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

2015. ÁPRILIS 24. – AUGUSZTUS 23.

Kiemelt támogató:

Együttműködő partnerek:

Médiatámogatók:

„Te és a környezeted” – Díjátadó

ÁLLATKERT

PÉNZTÁR
CASSA
BEJÁRAT
ENTRANCE
VÁ TÁRSAS
KÖZÖSSÉG

